

Realizacija projekta "Gornji horizonti" započela je u bivšoj Jugoslaviji 1956. godine. Do početka rata završena je prva faza ovog projekta - izgrađene su hidroelektrane: Trebinje I, Trebinje II, PHE (pumpna hidroelektrana) Čapljina i HE Plat. Prve dvije hidroelektrane sada su u sastavu Elektroprivrede Republike Srpske, HE Čapljina je u sastavu Elektroprivrede Herceg Bosne u Federaciji BiH, a HE Plat u sastavu Hrvatske Elektroprivrede. Energetski projekt pod nazivom "Gornji horizonti", koji se provodi na jugu Hercegovine, podrazumijeva preusmjeravanje voda sliva rijeke Trebišnjice i već ima negativne utjecaje na prirodnu okolinu u dolini Neretve. Ukoliko se navedeni projekt provede do kraja, rijeke iz sliva Neretve, poput Bune, Bunice i Bregave, u potpunosti će ostati bez autohtonih vrsta, a Parku prirode Hutovo blato prijeti potpuno uništenje.

Nikola Zovko, ravnatelj Parka prirode Hutovo blato ističe kako je potpisivanje navedenog projekta donijelo velike negativne posljedice za Hutovo blato.

"Kad je puštena u rad hidroelektrana Čapljina i kad su urađeni svih zahvati na rijeci Trebišnjici u Popovu polju i kad su izolirani ponori tamo, od tad je Hutovo blato izgubilo 50% voda koje dolaze iz zemlje odnosno kroz podzemlja i kroz izvorišne zone", ističe Zovko i dodaje:

"Od tada se Hutovo blato počelo mijenjati jako puno i ovo sada što fali vode i nije samo problem što je fali nego što se izdigao mulj. Imamo vodomjere i letve to pratimo godinama i sad se mulj na Deranskom jezeru izdigao preko jednog metra i to je sad problem. Kroz neke naše akcijske planove u suradnji sa Svjetskim fondom za zaštitu prirode radili smo jedan akcijski plan gdje bi se trebale uključiti sve Elektroprivrede da isfinanciraju taj plan odnosno da se ručno i mehanizacijom u Deranskom jezeru uradi ono što je voda radila godinama besplatno. Mi sad imamo preko 80 jaruga koje su zarasle i koje se praktično ne mogu više vidjeti i samo ih imamo na kartama. To bi trebalo očistiti i tu bi se trebale uključiti Elektroprivrede da pomognu pošto je ovo posljedica njihovog rada, a mi da partnerski krenemo skupa u to i da Hutovo blato počnemo oporavljati jer inače ovako ono propada i prijetnja je da se potpuno promijeni i izmijeni i da u Hutovo blato ne bude više blato", rekao je ravnatelj Parka prirode Hutovo blato.

Drastično smanjenje ptičje populacije, ugrožen mrijest endemskih vrsta ptica Zbog nedostatka voda došlo je i do promjene staništa biljnog i životinjskog svijeta. Svitavsko jezero imalo je rijeku Maticu, odnosno rijeka Krupa imala je svoju pritoku - drugu rijeku Maticu, koja je izlazila i imala svoj izvor te je bila otoka Svitavskog prirodnog jezera. Zovko ističe da dvije Elektroprivrede, EPHZHB i EPRS mogu riješiti ovaj problem ukoliko bude dobre volje.

Negativne strane projekta "Gornji horizonti" poznaju i predstavnici Ornitološkog društva

”Naše ptice”.

”Upoznati smo s ovim projektom i već duže vremena pokušavamo ukazati na njegove negativnosti. Nažalost, još uvijek se nedovoljno djeluje i ukazuje na posljedice realizacije ovog projekta što omogućava da se on tiho fazu po fazu realizira. Ovaj projekt bi na ptice u Hercegovini mogao utjecati u velikoj mjeri. S jedne strane ugrožava poplavne livade, staništa koja su veoma značajna za ptice u tijeku migracije, što može dovesti do drastičnog smanjenja brojnosti ptica na Hutovom blatu i trajnog nestanka pojedinih vrsta. Sa druge strane, akumulaciju koja bi nastala sigurno bi naselile neke druge vrste, ali to sigurno ne bi bilo vrijedno poređenja sa raznolikosti koju danas imamo na područjima kraških polja, a koja bi ovim projektom bila uništena”, ističe dr. Dražen Kotrošan, predsjednik Ornitološkog društva ”Naše ptice”.

Ovaj projekt trajno bi mogao uništiti biodiverzitet Hutova blata i upravo s tom činjenicom slaže se Kotrošan. ”Da, gubitak voda bi zasigurno uticao u velikoj mjeri na čitav živi svijet Hutova blata, ali i šireg područja slivova rijeka Trebišnjice i Neretve. Zasigurno da bi mnoge vrste trajno nestale, a i ukupna slika područja bi se izmjenila u potpunosti”, zaključuje Kotrošan.

Očuvanje biodiverziteta Hutova blata Marinko Dalmatin, diplomirani inženjer biologije ističe kako je o pitanju projekta ”Gornji horizonti” mnogo rečeno i napisano, a jako malo urađeno. ”Odgovornost je na menadžmentu Parka prirode Hutovo blato koji je sukladno saznanjima trebao provoditi i poduzimati mjere zaštite i očuvanja biodiverziteta Hutova blata, a ne tražiti krivca udrugima - Elektoprivredama. Projekt ”Gornji horizonti” započeo je 60. godina prošlog stoljeća i napravljene su opsežne studije, elaborati, projekti koji su dali pregled svih mogućih negativnih utjecaja na ekosustav Hutova blata pa i šire. Uz to, data su i rješenja za očuvanje biološke raznolikosti Hutova blata pa i delte Neretve. Što nikog ne tangira i ne poduzimaju se mjere to treba pitati nadležne, a prije svega menaždet Parka.

Park prirode Hutovo blato formirano je 1994.g. u cilju zaštite, očuvanja racionalnog korištenja i upravljanja ovim osjetljivim područjem, te svi propusti u posljednjih dvadesetak godina od kad je formiran trebali su biti prioritet Parka. Zaštita i očuvanje biodiverziteta Parka prirode Hutovo blato i delte Neretve leži u konačnom rješenju Gornjih horizonata, izgradnja brane na Neretvi kod Dračeva. O ovom problemu će se još pričati i poduzimat će se odgovarajuće radnje”, kazao je Dalmatin.

Upit koji je poslan Elektoprivredi HZHB da daju svoje stajalište vezano za projekt ”Gornji horizonti” te što smatraju da bi moglo i moralo biti rješenje, kako bi se očuvao ovaj zaštićeni prostor, odgovoren je na najkraći mogući način. Odgovor je poslala Marija Buntić, rukovoditeljica Sektora korporativnih komunikacija, a odgovor glasi:

Park prirode Hutovo blato, Neretva i rijeke iz njenog sliva ugroženi zbog novih hidroenergetskih projekata u BiH

”Svaki ugovor koji zaključi EP HZ HB d.d. Mostar, od interesa je za naše poduzeće, i u potpunosti je zakoniti, pa tako i Ugovor o poslovnoj suradnji sa EP RS. Uz to što u ugovornim odnosu štitimo interese našeg poduzeća, u postpunosti provodimo sve zakone koji reguliraju pojedinu materiju i ne zaključujemo štetne ugovore”, odgovorila je Marija Buntić, rukovoditeljica Sektora korporativnih komunikacija EP HZHB.

Izvor: bljesak.info